

RNIDS

Radna grupa za razvoj poslovanja

Radna grupa za razvoj poslovanja, usvaja

ZAVRŠNI IZVEŠTAJ

Koordinator:

Goran Milanković

Članovi:

Biljana Romić Punoš, Ivana Đidić Bešić, Danijela Veselinović, Ivan Minić, Mirko Marković

Radna grupa za razvoj poslovanja formirana je odlukom Upravnog odbora sa zadatkom da donese nove ideje u razvoju poslovanja RNIDS-a, koje bi se mogle u narednom periodu primeniti kroz rad kancelarije.

Kako bi uspešno odgovorila zadatku, Radna grupa je na samom početku svog rada utvrdila da postoji nekoliko pravaca u kojima RNIDS može ostvariti značajan napredak u razvoju.

Svaki od ovih pravaca razvoja Radna grupa je detaljno obrađivala, kako bi došla do kvalitetnih zaključaka i predloga. Procesi detaljne obrade podrazumevali su sledeće faze: istraživanje i analiza postojećeg stanja, utvrđivanje nedostataka, razmena ideja za prevazilaženje nedostataka, utvrđivanje stepena izvodljivosti predloženih mera i na kraju sačinjavanje dokumenta koji sadrži predloge mera sa visokim stepenom izvodljivosti.

I. 4PI projekti: analiza i predlozi za izmene u realizaciji 4PI projekata

Radna grupa za razvoj poslovanja je analizirala sve projekte koje je RNIDS sufinansirao u periodu 2010-2012. godine.

Na zahtev koordinatora Radne grupe, kancelarija RNIDS-a je dostavila uslove konkursa sufinansiranih/finansiranih projekata i spisak odobrenih projekata iz 2010. godine.

Za podatke o projektima iz 2011. i 2012. godine korišćen je sajt 4pi.rs.

Članovi Radne grupe analizirali su sve financirane projekte i to: da li postoji aktivna web prezentacija projekta, da li je navedeno da je projekat podržao RNIDS, sadržaj itd.

Sve informacije o projektima, zaključci i predlozi za promenu uslova konkursa i pravilnika, kao i statistike korišćene za izvođenje zaključaka, predstavljeni su u dokumentima:

- 4PI analiza projekata;
- 4PI zaključci i predlozi;
- Porast broja .rs domena.

Tražeci odgovor na pitanje zašto su 4PI projekti postigli prilično loše rezultate, Radna grupa je došla do zaključka da nisu samo uslovi konkursa i način bodovanja projekata razlog što većina tih projekata nije dobro osmišljena i realizovana.

Na osnovu rezultata svih sprovedenih analiza i zaključaka izvedenih na osnovu toga, Radna grupa predlaže UO da izvrši korenite promene kompletnog procesa sufinansiranja 4PI projekata.

Pre raspisivanja konkursa za dodelu sredstava treba oformiti komisiju koja bi bila nosilac svih aktivnosti u svim fazama koje prate 4PI projekte:

- definisanje uslova konkursa;
- sačinjavanje teksta konkursa koji će biti objavljen;
- sačinjavanje detaljnih uputstava i dokumentacije za učesnike konkursa;
- ocenjivanje i rangiranje prijavljenih projekata;
- intervjui sa nosiocima projekata koji su ušli u uži izbor;
- pomoć pri otklanjanju tehničkih nedostataka;
- izbor projekata koji će biti sufinansirani;
- priprema prezentacije odobrenih projekata za DIDS;
- praćenje razvoja projekata kojima su sredstva dodeljena po etapama;
- izveštavanje UO o svim aktivnostima koje prate 4PI projekte.

Komisija treba, za razliku od prethodnih godina, da bude formirana iz redova suosnivača, UO i kancelarije RNIDS-a. Na taj način se obezbeđuje puna odgovornost članova komisije

da će sredstva biti dodeljena projektima koji su u skladu sa ciljevima RNIDS-a i koji imaju potencijala da se razvijaju. Dosadašnja praksa, po kojoj je jedan tim sačinjavao uslove konkursa, drugi učestvovao u ocenjivanju projekata, a treći u praćenju rezultata, pokazala se lošom, te se predlog radne grupe zasniva na ideji da jedan tim (komisija) učestvuje u svim fazama pripreme i realizacije 4PI projekata.

II. Razvoj poslovanja u saradnji sa Ovlašćenim registrima

O značaju dobre saradnje RNIDS-a sa Ovlašćenim registrima dovoljno je reći da je to uslov svih uslova za napredak i razvoj RNIDS-a. Iako se u prvi mah može činiti da je ta saradnja na visokom nivou, Radna grupa je tokom svog rada uvidela da to nije slučaj i da postoji jako puno prostora za unapređenje ove saradnje.

U dokumentu “Razvoj poslovanja u saradnji sa Ovlašćenim registrima”, Radna grupa je UO izložila svoja zapažanja i zaključke, kao i konkretne predloge na kojim poljima i na koji način RNIDS može i treba da produbi svoju saradnju sa OR-ovima.

Predlogu modela za sufinansiranje marketinških aktivnosti OR prethodilo je prikupljanje podataka kao što su: statistički podaci o porastu broja registrovanih domena, uslovi konkursa po kome je sproveden projekat sufinansiranja 2010. godine, porast broja domena u periodu u kome su sprovedene marketing kampanje OR 2010., podaci o veleprodajnoj i maloprodajnoj ceni .rs i .cpb domena, statistički podaci o broju domena po raznim kriterijumima i dr.

Analizom prikupljenih podataka Radna grupa je utvrdila da je u periodu od oktobra do decembra 2010. godine, kada su sprovedene kampanje OR, zabeležen značajan porast broja registrovanih domena (više od 1.000 domena mesečno).

Ukupan porast broja domena u 2010. godini iznosio je 8.291.

Porast broja domena u 2011. godini iznosio je 6.522, u 2012. godini iznosio je 6.422, a u 2013. godini oko 6.000 domena.

Kompletan izveštaj o porastu broja domena po mesecima od januara 2010. do septembra 2013. prikazan je u dokumentu “Porast broja .rs domena”.

Zaključeno je da se sufinansiranjem marketing aktivnosti OR može znatno uvećati broj registrovanih domena.

Analiziran je i odnos veleprodajne cene registracije domena, koju formira RNIDS, i maloprodajne cene registracije domena, koju formiraju OR, kao i razvijenost distributerske mreže.

Ovim analizama je utvrđeno da u ukupnom prihodu ostvarenom od registracije domena RNIDS učestvuje sa 75%, a OR sa 25%. Takođe je utvrđeno da 70% od ukupnog broja Ovlašćenih registara učestvuje sa manje od 30% u ukupnom broju registrovanih domena.

Zato je Radna grupa predložila Upravnom odboru kaskadni model sufinansiranja marketing aktivnosti OR, čiji je cilj povećanje broja registrovanih domena i razvoj distributerske mreže, kao i sistem nagrađivanja najboljih OR po raznim kriterijumima, čiji je cilj motivacija OR da podignu nivo kvaliteta svojih usluga.

Polazeći od pretpostavke da su RNIDS i OR upućeni jedni na druge na polju tehničke saradnje i da je ona sigurno na zadovoljavajućem nivou, Radna grupa nije puno pažnje posvetila ovom pitanju. Ipak, imajući u vidu značaj ove saradnje i saznanja do kojih je Radna grupa došla u toku svog rada (nekoliko OR koji se nalaze na listi OR istaknutih na sajtu rnids.rs više ne obavlja ovu delatnost, nekoliko OR nema istaknute cenovnike domena na svojim web prezentacijama itd.) utvrđeno je da se i na ovom polju saradnja OR i RNIDS mora svakodnevno razvijati.

U dokumentu "Razvoj poslovanja u saradnji sa Ovlašćenim registrima" obrađena su sva polja na kojima RNIDS može da saraduje sa OR u cilju razvoja sopstvenog poslovanja i povećanja zainteresovanosti zajednice za registraciju nacionalnih domena. Dokument sadrži nekoliko celina:

- Unapređenje tehničke saradnje;
- Stabilnost rada registracije domena;
- Sufinansiranje marketing aktivnosti;
- Širenje prodajne mreže;
- Sistem nagrađivanja;

- Istraživanje tržišta i korišćenje rezultata dobijenih istraživanjem;
- Tehnička i operativna podrška RNIDS-a OR-ovima;
- Usklađivanje rada dilerske mreže OR sa pravilima RNIDS-a.

III. Povećanje prepoznatljivosti RNIDS-a i interesa zajednice za nacionalne domene

Sve analize i istraživanja koje je Radna grupa sprovela u toku svog rada rađene su sa ciljem da se utvrde pravci razvoja koji će dovesti do povećanja interesa zajednice za .rs i .srb domene i profilisanja RNIDS-a kao organizacije koja radi u interesu razvoja internet zajednice.

Plaćanje domena elektronskim putem i putem mobilnog telefona

Sprovodeći internu analizu elektronskog plaćanja roba i usluga u zemlji, sa posebnim osvrtnom na plaćanje domena platnim, kreditnim karticama ili putem mobilnih telefona, Radna grupa za razvoj poslovanja u ovom dokumentu iznosi rezultate svojih analiza, zaključke i predloge.

Zaključci koje je Radna grupa izvela nedvosmisleno ukazuju na to da RNIDS treba da uzme aktivno učešće u osposobljavanju OR da, ukoliko to već nisu, uvedu ove načine plaćanja.

Pored pojednostavljenja plaćanja domena, sveukupnog podizanja kvaliteta usluga, uvođenjem ovih servisa RNIDS i OR bi u znatnoj meri uticali na promociju novih načina plaćanja i razvoj internet poslovanja u Srbiji i interneta uopšte.

RNIDS zbog svoje pozicije davaoca virtuelnih usluga ima izuzetnu poziciju da svojim aktivnim učešćem ubrza prodor elektronskog plaćanja na domaćem tržištu, zajedničkim akcijama sa OR-ovima, državnim institucijama i zainteresovanim bankama.

Jedan od često spominjanih ciljeva RNIDS-a da se pozicionira kao regionalni lider među nacionalnim registrima bez ovakvih i sličnih aktivnosti nije moguće ostvariti.

Razvoj prodaje kroz institucije sa masovnim članstvom

Radna grupa je kroz predlog saradnje sa Bibliotekama Srbije predstavila model za širenje mreže za distribuciju domena kroz saradnju sa institucijama i organizacijama koje imaju razvijenu infrastrukturu i veliki broj korisnika.

Ovakav model može se primeniti i na mnoge druge institucije sa masovnim članstvom, uz određene modifikacije i prilagođavanje.

Pored distribucije domena, RNIDS kroz institucije sa kojima ostvari saradnju može ostvariti direktnu interakciju sa njihovim članstvom na svim poljima na kojima proceni da je potrebno.

Statistika u službi dobrog PR-a

Radna grupa za razvoj poslovanja utvrdila je da RNIDS ima velikih mogućnosti da analizom sopstevne baze dođe do vrlo značajnih podataka koje bi u formi izveštaja trebalo da stavi na uvid široj javnosti i radnim telima RNIDS-a.

U izveštaje za širu javnost treba uvrstiti i interesantne podatke koji će dodatno zainteresovati javnost i medije, kao prenosiocce tih izveštaja.

U pokušaju da analizira PR aktivnosti RNIDS-a tokom 2013. godine, Radna grupa je utvrdila da je poslednja objavljena vest iz 2011. godine (podatak sa sajta rnids.rs).

Zbog nemogućnosti da pristupi informacijama o objavljenim vestima, saopštenjima i ostalim PR aktivnostima, Radna grupa je donela odluku da ne komentariše aktivnost PR službe.

Ipak, Radna grupa želi da UO jasno stavi do znanja da ukoliko PR služba pokaže dovoljno kreativnosti u radu, zatraži od kancelarije RNIDS-a podatke koji će zainteresovati široku javnost, obradi ih i prezentuje na odgovarajući način, RNIDS može dobiti značajan prostor u svim domaćim medijima.

Pored ovog, postoji još nekoliko mogućih pristupa koji će poboljšati prepoznatljivost RNIDS-a, kao što su: planiranje i sprovođenje aktivnosti u službi PR-a, uzimanje učešća u

akcijama i događajima koji su dobro medijski praćeni, donatorstva malih vrednosti u saradnji sa OR i sl.

Liberalizacija u najboljem interesu registranata

U toku rada RG za razvoj poslovanja pojavio se i predlog o promeni postojećih pravila registracije domena u pravcu liberalizacije domenskog prostora.

Ovo je jedino pitanje oko koga Radna grupa nije mogla da postigne potpunu saglasnost.

Upravnom odboru je dostavljen dokument "Liberalizacija registracije" u kome su predstavljena oba pravca u kojima je vođena diskusija, kao i sve prednosti i mane potpune liberalizacije, onako kako ih je sagledala Radna grupa.

Utvrđeno je da su najčešći slučajevi kod kojih postoji realna potreba za odstupanjem od pravila koja se trenutno primenjuju:

- zaštita brendova u svim domenskim prostorima;
- želja registranta da zadrže svoje domene i nakon gašenja firme na koje su domeni bili registrovani.

Radna grupa je u navedenom dokumentu navela konkretne predloge pod kojim uslovima i na koji način se mogu izvršiti izmene pravila registracije, kojima bi bili obuhvaćeni posebni slučajevi.

Pre bilo kakve promene pravila potrebno je izvršiti temeljnu analizu baze podataka. Radna grupa je predložila koje sve analize treba izvršiti, a rezultati ove analize daće odgovor na mnoga pitanja, pa i na pitanje da li je potrebna promena pravila pri registraciji domena i ako jeste, u kojoj meri i na koji način. Odgovori na pitanja koja nije moguće dobiti analizom baze podataka mogu se dobiti sprovođenjem kvalitetnog istraživanja tržišta, zasnovanog na prethodno izvršenim analizama baze podataka.

Popularizacija .cpб domena i ćirilice na internetu

Radna grupa za razvoj poslovanja je razmatrala i mogućnosti za razvoj .cpб domena i popularizaciju ćirilice na Internetu. Urađena je detaljna analiza RNIDS-ove baze ćirilićnih domena i kompletnog ćirilićnog sadržaja na Internetu. Analizom je utvrđeno postojanje

velikog broja parkiranih .cpб domena, kao i domena sa redirekcijom na .rs, .co.rs ili .com domene sa latiničnim sadržajem. Ustanovljeno je postojanje jako malog broja .cpб domena sa ćirilicnim sadržajem za koje se ne vrši redirekcija.

Veliki broj parkiranih domena i domena sa redirekcijom predstavlja veliki rizik od daljeg smanjenja broja registrovanih .cpб domena.

Kako bi se sprećio dalji pad broja registrovanih .cpб domena, potrebno je sve aktivnosti usmeriti u pravcu povećanja broja .cpб domena sa kvalitetnim sadržajem na račun smanjenja broja parkiranih i domena sa redirekcijom.

Mere koje radna grupa predlaže za razvoj .cpб domena i ćirilice na Internetu predstavljene su u dokumentu "Popularizacija .cpб domena i ćirilice na internetu" i odnose se na nagrađivanje ćirilicnog sadržaja na internetu i popularizacije ćirilicnog pisma kroz tri akcije:

- Medijska akcija LEPOTA NAŠEG PISMA.
- Izbor za 10 NAJSRB domena;
- Promocija 10 NAJSRB domena povodom godišnjice starta .srb domena.

Ćlanovi radne grupe su izdvojili najinteresantnije i najkvalitetnije domene sa ćirilicnim sadržajem.

Predlog za popularizaciju .cpб domena i ćirilicnog sadržaja na internetu uključuje i saradnju sa nekom IT medijskom kućom ili nekom drugom organizacijom sa kojom bi se organizovalo takmićenje i ocenjivanje sajtova, kao i saradnju sa državnim organima, školama, akademskim institucijama itd.

Postoje objektivni i subjektivni razlozi zbog kojih naša internet zajednica nije prihvatila .cpб domen i na pravi način shvatila njegov znaćaj. Kroz edukaciju, PR aktivnosti, DIDS, događaje na kojima RNIDS uzima ućešće, moguće je, u određenoj meri, povećati interes zajednice za .cpб domen, zaustaviti pad, pa čak i inicirati porast broja registrovanih .cpб domena.

Ostale teme koje je Radna grupa razmatrala

U svom radu radna grupa je dotakla i nekoliko drugih tema koje su vezane za poslovanje RNIDS-a kao što su:

- uvođenje specijalizovanih latiničnih znakova u upotrebu u .rs domenu;
- izrada nedostajućih pravilnika u radu sa Ovlašćenim registrima;
- izmena pravilnika i uvođenje izmena u radu kancelarije RNIDS-a;
- predlozi za saradnju sa umetničkim akademijama;
- razmatranje strategije razvoja RNIDS-a.

Međutim, radna grupa je sve ove teme, zbog nedostatka vremena i izlaska iz samog mandata Radne grupe, ostavila da se njima pozabave drugi organi RNIDS-a.

U Beogradu,
22. 1. 2014.

Radna grupa za razvoj poslovanja
upravnog odbora Registra nacionalnog Internet domena Srbije